

Dosarul nr. 2ra-40/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Buiucani (jud. C. Valah)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Svetlana Filincova
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Anghela Cebotari și Constantin Ilieș,
reprezentat de avocatul Oleg Grosu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Ilieș,
reprezentat de avocatul Rodica Roșca împotriva Anghelei Cebotari cu privire la
încasarea datoriei, a dobânzii și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 3 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admis apelul declarat de Constantin Ilieș, casată hotărârea din 19 ianuarie 2018 a
Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a
fost admisă parțial

constată:

La 3 mai 2017, Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Rodica Roșca a
depus cerere de chemare în judecată împotriva Anghelei Cebotari cu privire la
încasarea datoriei, a dobânzii și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 22 mai 2014, a acordat Anghelei
Cebotari cu împrumut suma de 32321 de dolari SUA, în acest sens fiind întocmită
o recipisă, scrisă și semnată de ultima, potrivit căreia pentru împrumutul acordat va
fi aplicată o dobândă fixă de 6000 de lei lunar, împrumutul urmând a fi restituit la
30 iunie 2015.

Până în prezent, împrumutul nu i-a fost restituit, nefiind achitată integral nici
dobânda stabilită de părți pentru acordarea împrumutului, ultima achitare a acesteia
având loc în luna august 2015.

În scopul soluționării pe cale extrajudiciară a litigiului, în adresa pârâtei a
fost expediată somația din 7 martie 2017, care însă a fost ignorată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 20 din Constituția RM, art. 166-167, 174-175 CPC, art. 138 alin. (4), 512, 572 alin. (2), 867 alin. (1), 869 alin. (1), (4), 872 alin. (1) Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a datoriei de 32321 de dolari SUA, a dobânzii de 120000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Rodica Roșca a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând admiterea acesteia, încasarea din contul pârâtei în beneficiul său a datoriei de 32 321 de dolari SUA, a dobânzii de 186 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 19 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost încasată de la Anghela Cebotari în beneficiul lui Constantin Ilieș datoria la dobânda contractuală în mărime de 12 000 de lei, cheltuielile de judecată privind plata taxei de stat în mărime de 360 de lei și asistența juridică în mărime de 2500 de lei, în total suma de 14860 de lei.

În rest, pretențiile au fost respinse.

Prin încheierea din 3 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea lui Constantin Ilieș privind încasarea de la Anghela Cebotari a dobânzii de întârziere și restituită taxa de stat în sumă de 1143,74 de lei achitată de Constantin Ilieș.

Prin decizia din 3 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Constantin Ilieș, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată de la Anghela Cebotari în beneficiul lui Constantin Ilieș cu titlu de datorie suma de 32321 de dolari SUA sau echivalentul sumei date convertiți în valută națională la data executării hotărârii, cu titlu de dobândă contractuală suma de 46 600 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată formate din suma de 32 095 de lei taxă de stat și 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică.

A fost încasată de la Anghela Cebotari în beneficiul statului taxa de stat aferentă cererii de apel în sumă de 10 000 de lei.

Prin încheierea din 31 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost restituit recursul declarat de Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Oleg Grosu împotriva încheierii din 3 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 3 octombrie 2018, Anghela Cebotari a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând, admiterea acestuia, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând că este pasibilă de a fi casată.

Astfel, instanța de apel nu a luat în calcul și nu s-a expus asupra faptului că au fost prezentate originalele bonurilor de plată care de fapt confirmă achitarea sumei invocate drept datorie, iar însăși posesia recipisei de către creditor nu atestă nerestituirea sumei împrumutate.

De altfel, prin decizia din 16 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, instanța de apel a constatat faptul că pe marginea acestui contract de împrumut datoriile au fost achitate.

Prin urmare, dânsa și Iacob Cecîrlan au făcut dovada faptului că au achitat o parte din banii împrumutați, însă prin soluțiile contradictorii aplicate de către instanța de apel prin decizia din 16 mai 2018 și cea contestată din 3 iulie 2018, dânsa împreună cu Iacob Cecîrlan vor fi obligați să mai achite odată aceste sume de bani, deși au confirmat achitarea lor prin probe concludente.

Astfel, instanța de apel incorect a apreciat circumstanțele cauzei și nu a aplicat legea care trebuia să o aplice, a încălcat și aplicat eronat normele de drept material, acordând o valoare redusă, arbitrară probelor administrate de ea în prima instanță.

A remarcat că instanța de apel a ignorat argumentul invocat de ea precum că toate recipisele erau întocmite într-un singur exemplar, condiție impusă de Constantin Ilieș.

Totodată, instanța de apel a ignorat și conținutul înscrisurilor și anume, a recipiselor din 31 martie 2013 și din 20 iunie 2013, în original, anexate la materialele cauzei, restituirea cărora de către împrumutător la înțelegerea părților echivalează cu restituirea datoriei.

Aprecierea instanței de apel precum că copiile ordinelor de plată a dobânzii nu confirmă restituirea împrumutului, deoarece datează cu data anterioară recipisei litigioase este una arbitrară, atât timp cât toate probele indică la faptul că anterior între părți au mai fost relații de împrumut.

Instanța de apel nu a luat în considerație și nu a examinat legătura causală dintre aceste recipise și anume, faptul că toate recipisele sunt pentru unul și același împrumut, iar recipisele din 31 martie 2013 și 20 iunie 2013 cu sumele indicate în lei, au fost convertiți în dolari SUA și introduși în textul recipisei din 22 mai 2014, care i-a fost restituită în original la momentul achitării datoriei.

La 4 octombrie 2018, Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Oleg Grosu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate în partea prin care a fost respinsă suma de 132000 de lei cu titlu de dobândă, suma de 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică în apel și 7500 de lei cheltuieli de asistență juridică în prima instanță, cu emiterea în această parte a unei noi decizii, prin care să fie încasată din contul Angheliei Cebotari în beneficiul lui suma de 132000 de lei cu titlu de dobândă pentru perioada de întârziere 1 iulie 2015 – 3 mai 2017, precum și a tuturor cheltuielilor de judecată, inclusiv suma de 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în apel și 7500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prima instanță.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

A remarcat că în decizia contestată nu a fost expres indicat că pretențiile privind încasarea dobânzii, conform art. 872 alin. (1), 619 Cod civil, în sumă de 132000 de lei pentru perioada de întârziere 1 iulie 2015 – 3 mai 2017, precum și cheltuielile de judecată au fost respinse, pe când din conținutul dispozitivului rezultă că aceste pretenții au fost respinse.

Instanța de apel a apreciat arbitrar probele din dosar, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, instanța de apel nu a aplicat o lege care urma să o aplice, deoarece dânsul și-a întemeiat pretențiile pe această lege atât în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea de apel și anume, art. 872 alin. (1) Cod civil.

A mai precizat că din decizia contestată a instanței de apel rezultă că dânsul nu a solicitat instanței încasarea dobânzii de întârziere pentru toată perioada de întârziere, ceea ce nu corespunde adevărului, fiind interpretată arbitrar cererea de chemare în judecată inițială și cea concretizată.

A evidențiat că dobânda solicitată prin cerere de chemare în judecată înglobează atât dobânda contractuală, cât și dobânda de întârziere.

Astfel, renunțarea lui la o parte din dobânda de întârziere și stabilirea cuantumului acestei dobânzi de întârziere la o sumă fixă de 6000 de lei/lunar, a indus instanța de apel în eroare, care a concluzionat pripit și nejustificat că dacă mărimea dobânzii contractuale este egală cu mărimea solicitată a dobânzii de întârziere, atunci este vorba de una și aceeași dobânda numită de instanță contractuală.

Instanța de apel urma să ia în calcul faptul că dobânda solicitată în cererea de chemare în judecată s-a extins și asupra perioadei de după expirarea contractului, fapt care exclude statutul de dobândă contractuală și impune statutul de dobândă de întârziere în condițiile art. 872 alin. (1) Cod civil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 27 iulie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 183), fiind recepționată de Anghela Cebotari la 4 august 2018, fapt ce se confirmă prin ștampila aplicată pe plicul anexat la cererea de recurs și de Constantin Ilieș la 6 august 2018, ceea ce se confirmă prin ștampila aplicată pe copia plicului anexată la cererea de recurs (f. d. 224, 238).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 3 octombrie 2018 și respectiv, la 4 octombrie 2018 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursurile declarate de către Anghela Cebotari și Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Oleg Grosu, și a menține decizia instanței de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum rezultă din materialele cauzei, Constantin Ilieș a împrumutat Angheliei Cebotari suma de 400 000 de lei, ce constituie 32 321 dolari SUA, ultima obligându-se de a restitui datoria până la data de 30 iunie 2015.

Faptul încheierii tranzacției de împrumut, precum și condițiile de bază a înțelegerii realizate între părți, se confirmă prin recipisa întocmită la data de 22 mai 2014 (f. d. 37).

Înaintând cererea de chemare în judecată, cu ulterioarele modificări și concretizări împotriva Angheliei Cebotari, Constantin Ilieș a solicitat încasarea datoriei de 32 321 de dolari SUA, a dobânzii de 186 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii prima instanță a admis acțiunea parțial, încasând de la Anghela Cebotari în beneficiul lui Constantin Ilieș datoria la dobânda contractuală în mărime de 12 000 de lei, cheltuielile de judecată privind plata taxei de stat în mărime de 360 de lei și asistența juridică în mărime de 2500 de lei, în total suma de 14860 de lei. În rest, pretențiile au fost respinse.

Judecând pricina în ordine de apel, instanța de apel, prin încheierea din 3 iulie 2018 a restituit cererea lui Constantin Ilieș privind încasarea de la Anghela Cebotari a dobânzii de întârziere și a restituit taxa de stat în sumă de 1143,74 de lei achitată de Constantin Ilieș.

Iar prin decizia din 3 iulie 2018 a admis apelul declarat de Constantin Ilieș, a casat hotărârea primei instanțe și a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la Anghela Cebotari în beneficiul lui Constantin Ilieș cu titlu de datorie suma de 32 321 de dolari SUA sau echivalentul sumei date convertiți în valută națională la data executării hotărârii, cu titlu de dobândă contractuală suma de 46 600 de lei, cu titlu de cheltuieli de judecată formate din suma de 32 095 de lei taxă de stat și 2500 de lei cheltuieli de asistență juridică.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recursurile declarate, instanța de recurs constată că instanța de apel, pronunțându-se asupra aspectelor importante, având în susținere cadrul legal aplicabil speței, întemeiat a ajuns la concluzia temeiniciei pretenției din acțiune cu privire la încasarea datoriei.

În susținerea opiniei enunțate se vor reține dispozițiile art. 572 alin. (2) Cod civil, care indică că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, și prevederile art. 867 alin. (1) Cod civil, potrivit cărora, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date, cât și prevederile art. 871 alin. (1) Cod civil, care stipulează că împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul convenit a obligației de a restitui împrumutul.

Prin prisma prevederilor legale citate mai sus, instanța de recurs reține ca întemeiată concluzia instanței de apel în sensul că Anghela Cebotari nu a făcut dovada restituirii împrumutului acordat prin recipisa din 22 mai 2014, prin urmare ultima nu și-a executat obligația de restituire a datoriei în beneficiul lui Constantin Ilieș.

Or, argumentul recurentei Anghela Cebotari precum că originalul recipisei de împrumut a fost prezentată în instanța de judecată de ea, fapt ce denotă că odată cu restituirea împrumutului de către ea, Constantin Ilieș i-a înapoiat recipisa, nu

poate fi reținut ca unul întemeiat, în situația în care respectiva recipisă este scrisă personal de către Anghela Cebotari și semnată tot numai de ea, fapt ce poate fi apreciat ca o reproducere a acestei recipise.

Mai cu seamă că recipisa în original, semnată de către Anghela Cebotari, prin care aceasta se obligă să restituie lui Constantin Ilieș suma de 32 321 dolari SUA și dobânda în mărime de 6 000 de lei lunar, a fost prezentată în instanța de judecată și de către Constantin Ilieș, fapt confirmat chiar de către reprezentantul Angheliei Cebotari, avocatul Viorica Gladun în ședința instanței de apel (f. d. 169).

Mai mult că în cadrul examinării cauzei în fond nu și-a găsit confirmare nici susținerea Angheliei Cebotari că restituirea sumei împrumutului se confirmă prin ordinele de plată prezentate în cadrul examinării cauzei.

Și asta deoarece, aceste înscrisuri nu atestă indubitabil că sumele transferate de Anghela Cebotari pe numele lui Constantin Ilieș se referă la datoria de bază, o parte din aceste achitări fiind efectuate până la semnarea recipisei din 22 mai 2014, iar trei achitări în mărime a câte 6000 de lei fiecare, efectuate după semnarea recipisei în litigiu, au fost calificate de către Constantin Ilieș ca dobânda în sumă fixă de 6000 de lei stabilită de părți, cu solicitarea de a fi luate în considerație la calcularea dobânzii contractuale.

Prin urmare, simplele afirmații ale Angheliei Cebotari precum că a restituit datoria nu pot fi admise în lipsa unor dovezi în acest sens

Distinct de aceste constatări, în absența unor probe certe și incontestabile, care ar confirma restituirea datoriei în baza recipisei din 22 mai 2014, se va aprecia drept întemeiată acțiunea lui Constantin Ilieș privind încasarea datoriei de 32 321 dolari SUA de la Anghela Cebotari, prin urmare și temeinicia deciziei instanței de apel în partea dată.

Ce ține de argumentul recurentei că suma datoriei constituie 400 000 de lei, însă a fost modificată în valută străină prin recipisa din 22 mai 2014, prin urmare instanța de apel neîntemeiat a încasat suma de 32 321 dolari SUA, instanța de recurs va nota că din recipisa semnată de către Anghela Cebotari la 22 mai 2014 rezultă cert ca aceasta s-a obligat să restituie lui Constantin Ilieș anume suma de 32321 dolari SUA.

În același timp, instanța de recurs constată ca întemeiată și soluția instanței de apel cu privire la încasarea dobânzii contractuale în mărime de 46 600 lei.

Astfel, se va nota că din conținutul cererii de concretizare a pretențiilor depusă de avocatul Rodica Roșca în interesele lui Constantin Ilieș, susținute de altfel integral pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, se evidențiază în mod indubitabil că norma legală invocată în susținerea pretenției cu privire la încasarea dobânzii, constituie doar art. 869 alin. (1) Cod civil, care reglementează dobânda în baza contractului de împrumut, fără a fi invocate și prevederile art. 619 Cod civil ce reglementează dobânda pe perioada întârzierii executării obligației.

Drept urmare, instanța de apel întemeiat a constatat că dobânda contractuală solicitată de către Constantin Ilieș, prin prisma art. 869 alin. (1) Cod civil, urmează a fi încasată doar pentru 7 luni 2 zile, ce constituie perioada de executare a obligației prevăzute de contract.

Or, potrivit prevederilor art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Ca consecință, se impune respingerea criticilor recurentului Constantin Ilieș cu privire la modul greșit prin care instanța de apel a calificat pretențiile din cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea dobânzii solicitate de el, ca lipsite de suport legal.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Anghela Cebotari și Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Oleg Grosu și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se resping recursurile declarate de către Anghela Cebotari și Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Oleg Grosu.

Se menține decizia din 3 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Constantin Ilieș, reprezentat de avocatul Rodica Roșca împotriva Angheliei Cebotari cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Svetlana Filincova

Victor Burduh

Ala Cobăneanu